

Pincode.

Ruilen over de tijd

2025

Noordhoff Uitgevers

Iedereen leert

Hoofdstuk 1 | Ruilen over de tijd

- 1.1 Wanneer heb je geld nodig?
- 1.2 Sparen of lenen?
- 1.3 De invloed van inflatie

1.1 Wanneer heb je geld nodig?

In je leven doorloop je verschillende fases.

Samen vormen deze levensfasen je **levensloop**.

Levensloop

De opeenvolging van levensfasen met ieder zijn eigen financiële situatie.

1.1 Wanneer heb je geld nodig?

Per levensfase kun je de financiële stand van zaken bekijken op dat moment.

Voorraadgrootheid

Hoe groot zijn je bezittingen?
Hoe groot zijn je schulden?
Hoe groot is je **vermogen**?

Voorraadgrootheid

Financiële grootheid die je meet op een bepaald moment.

Vermogen

Bezittingen - schulden.

1.1 Wanneer heb je geld nodig?

Per levensfase kun je ook bekijken wat er in die periode financieel gezien is gebeurd.

Stroomgrootheid

Hoe groot is je **inkomen**?
Hoe groot zijn je uitgaven?

Stroomgrootheid

Financiële grootheid die de verandering in een bepaalde periode weergeeft.

(Primair) inkomen

Beloning voor het beschikbaar stellen van de productiefactoren natuur, arbeid, kapitaal of ondernemerschap.

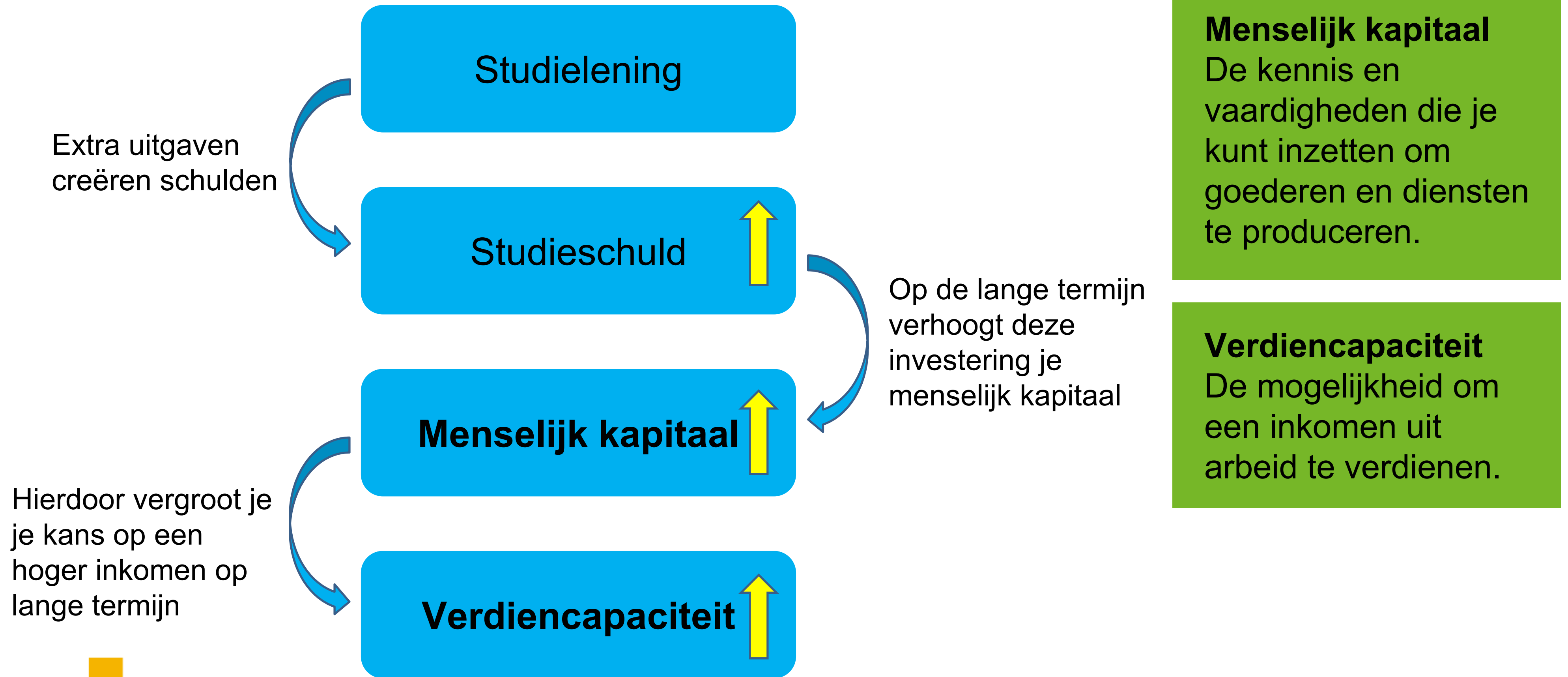
1.1 Wanneer heb je geld nodig?

Verband tussen stroom- en voorraadgrootheden

Stroomgrootheden en voorraadgrootheden houden met elkaar verband:

De hoogte van de inkomsten en uitgaven bepalen de hoogte van de bezittingen en schulden.

1.1 Wanneer heb je geld nodig?

Menselijk kapitaal
De kennis en vaardigheden die je kunt inzetten om goederen en diensten te produceren.

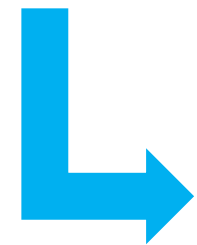
Verdien capaciteit
De mogelijkheid om een inkomen uit arbeid te verdienen.

1.1 Wanneer heb je geld nodig?

Ruilen over de tijd

Sparen: je stelt je consumptie uit

Lenen: je vervroegt je consumptie

De prijs die je hiervoor betaalt
(de prijs van de tijd) = **rente**

**Ruilen over de tijd
(= intertemporele ruil)**
Het uitstellen of
vervroegen van
consumptie.

1.2 Sparen of lenen?

Redenen om te **sparen** (= spaarmotieven):

- *Zekerheidsmotief*
Sparen uit voorzorg
- *Doelmotief*
Sparen voor een doel
- *Vermogensmotief*
Sparen voor de rente

Krijg je op een spaarrekening rente over de reeds opgebouwde rente, dan noem je dat **samengestelde rente**.

Sparen

Het afzien van consumptie op een bepaald moment.

Samengestelde rente

Rente op rente.

1.2 Sparen of lenen?

Redenen om te **lenen** (= leenmotieven):

- *Om tegenslagen op te vangen*
- *Om duurzame consumptiegoederen te kopen*
- *Om een tijdelijk tekort op te vangen*

Lenen

Het naar voren halen van consumptie en later terugbetalen.

1.2 Sparen of lenen?

Soorten leningen (meest voorkomend):

- **Consumptief krediet**
Bijvoorbeeld: credit card, rood staan, persoonlijke lening.
De rente is hier relatief hoog.
- **Hypothecaire lening**
Meest gekozen leenvorm voor het kopen van een huis.
De rente is hier relatief laag.

Consumptief krediet

Alle geldleningen die bedoeld zijn voor de aanschaf van consumptiegoederen.

Hypothecaire lening

Lening met een onroerend goed als onderpand.

1.2 Sparen of lenen?

Rente is de prijs van tijd, deze verschilt per persoon
(**individuele prijs van tijd**).

Individuele prijs van tijd $>$ algemene prijs van tijd $\rightarrow$ lenen

Individuele prijs van tijd $<$ algemene prijs van tijd $\rightarrow$ sparen

Individuele prijs van tijd
De prijs die je bereid bent te betalen voor een lening.

Algemene prijs van tijd
De rente die je betaalt voor een lening.

Waarschuwing

Let op! Geld lenen kost geld

1.2 Sparen of lenen?

Sparen of lenen hangt ook samen met het risico en het **consumentenvertrouwen** in de economie.

Geldgevers (beleggers) laten de hoogte van de rente afhangen van het risico dat ze lopen.

Hoog risico → hogere rente door grotere risicopremie.
Laag risico → lagere rente door kleinere risicopremie.

Consumentenvertrouwen ↑ → leningen ↑ → rente ↑

Consumentenvertrouwen ↓ → leningen ↓ → rente ↓

Vaak is het consumentenvertrouwen hoger in een **hoogconjunctuur**.

Risico(premie)

Als het risico op niet terugbetalen groot is zal de geldgever een grotere risicopremie eisen.

Consumentenvertrouwen

Het vertrouwen dat consumenten hebben in de economie.

Hoogconjunctuur

Een periode waarin de economie harder groeit dan gemiddeld.

1.3 De invloed van inflatie

Als je spaart met een *doelmotief*, kan dat doel na verloop van tijd duurder zijn geworden (= **inflatie**). Je gespaarde geld is dan niet toereikend.

De **koopkracht** van het gespaarde geld neemt af.

Inflatie

Een algemene stijging van de prijzen in een bepaalde periode.

Koopkracht

De hoeveelheid goederen die je met je geld kunt kopen.

1.3 De invloed van inflatie

Door inflatie is de **reële rente** lager dan de **nominale rente**.

De reële rente kun je op twee manieren berekenen:

Formule	
Reële rente	Vuistregel: reële rente = nominale rente – inflatie Nauwkeurig: $\text{indexcijfer reële rente} = \frac{\text{indexcijfer nominale rente}}{\text{prijsindexcijfer}} \times 100$, waarbij het prijsindexcijfer de inflatie is.
Voorbeeld	De nominale rente is 4%. De inflatie is 1,5%. De reële rente volgens de vuistregel = 4% – 1,5% = 2,5%. De reële rente volgens de nauwkeurige manier = $104 \div 101,5 \times 100 = 102,46$. De reële rente is 2,46%.

Nominale rente

De rente die je ontvangt voor je spaargeld.

Reële rente

De rente waarbij je rekening houdt met de inflatie.

Bij kleine veranderingen volstaat de vuistregel.

1.3 De invloed van inflatie

Inflatie vermindert de waarde van je geld.

1.3 De invloed van inflatie

Deflatie is het tegenovergestelde van inflatie en heeft ook het tegenovergestelde effect op gespaard of geleend geld.

Deflatie

Een algemene daling van de prijzen in een bepaalde periode.

1.3 De invloed van inflatie

Verschillen tussen huren en kopen van een huis:

Kopen	Huren
Het is een grote investering, waar je geld voor moet lenen of sparen.	Meer flexibiliteit dan kopen, omdat je geen hypotheek afsluit. Daarnaast hoef je geen lening af te sluiten of veel spaargeld te hebben.
Zelf verantwoordelijk voor het onderhoud.	Verhuurder is verantwoordelijk voor het onderhoud.
Je bouwt vermogen op, maar draagt ook het risico dat de waarde van je huis kan dalen.	Je bouwt geen vermogen op.
De overheid stimuleert eigenwoningbezit via de hypotheekrente aftrek.	De overheid ondersteunt lage inkomens met huursubsidie.